

ORATIO

Habita in

A C A D E M I A
CANTABRIGIENSI.

In solenni

Magnorum Comitiorum die, anno
Domini MDCLX. paulò post
Regem

C A R O L U M II.

Fœlicissimè reducèm,

Præfatoria ad Disputationem Theologicam ;

Per Reverendum virum

D. D. R I C H A R D U M L O V E

Magistrum Collegii *Corporis Christi*,

Et Illustrissimæ Dominæ *Margaretæ* Professore in
S. Theologia, & prædictæ Disputationis
Moderatorem.

Typis excusa ex Mandato Regio.

CANTABRIGIÆ,

Excudebat *Joannes Field*, celeberrimæ Academiæ

Typographus. 1660.

OKATO

A. C. D. L. M.
CANTABRIGIENSIS

Domini xpi pascua

CANTABRIGIENSIS

D. D. R. C. L. M. D. L. M.

M. D. C. L. X. V.

M. D. C. L. X. V.

M. D. C. L. X. V.

M. D. C. L. X. V.

ORATIO

Habita in

A C A D E M I A

CANTABRIGIENSI.

SI ullo unquam tempore, *Amplissimi, Gravissimi, Spectatissimique Viri*, si ullo unquam post conditam Academiam tempore, solennia hæc Comitiorum sacra Musis præbuerint solidæ lætitiæ, si splendidum gratulandi

tulandi argumentum ; hic profectò is
dies est : In quo stupendâ planè supre-
mi Numinis indulgentiâ factum est,
ut & delibuti gaudio , præsentì ovan-
tes litare fœlicitati , & soluti metu, li-
berè possimus de malis præteritis sup-
pressos diu , diu æstuantès animorum
nostrorum impetus, singultus , & eju-
latus in apricum dare. Elapsis enim
retrò aliquot annis (nefastis illis & in-
faustis annis) res tum Regni publicæ,
tum etiam Ecclesiæ & Academiæ, ita
primùm belli turbinibus continuò agi-
tatae & concussæ sunt ; deinde impo-
tenti Victorum dominatu , superbiâ,
& crudelitate pessundatae , ut nec Re-
gnum in Regno , nec Ecclesiam in
Ecclesia, nec demùm Academiam in
Academia, per aliquot lustra , videre-
mus. Atque illud insuper accessit
miseriarum cumulo , quòd undequa-
que

que miserrimi, ne imponere quidem poteramus querimonias nostras proferre in publicum; & saltem funus Patriæ, Religionis, & Literarum, justis & atratis planctibus, veluti exequiarum Næniis, adornare. Quanquam me quod spectat, *Vos* attestor *Academicos*, non equidem in totum meis partibus uspiam defuisse videor: quin & sæpius ex hisce ipsis Subselliis, tristissimam rerum omnium sortem, & temporum istorum iniquitatem, cum extrema calamitate conjunctam, quæ fas erat; & citra capitale discrimen, perorando defleverim. Verùm fateor, non ausum me palàm tunc temporis & aperto ore, dirum Proditionis monstrum, & triumphantis Tyrannidis rabiem laceßere. Nec enim videbam, cui bono publico inserviret, sævitiam suâ ferocitate nimium ruen-

tem,

tem, ad certam & inutilem mei perniciem intempestivis stimulis irritare. Quòd si nostri tantilli homuncionis ruinâ & jacturâ ultimâ Salus publica potuisset redimi, Oh quantâ cum lubentiâ hunc ipsum spiritum volens victima devovissem!

Memini, *Auditores*, illius fatalis temporis, cum, post innumerabiles & non ferendas Majestatis contumelias simul & injurias; Incomparabilis ille Heros, Rex noster Sacratissimus (beatissimæ sed & luctuosissimæ memoriæ) DIVUS CAROLUS, captivus a prædonibus teneretur, & quasi in triumphum, magno perditissimorum siccariorum satellitio, per hanc ipsam Cantabrigiam, in transitu ductus est. Deus bone! Quàm triste, quàm flebile spectaculum! Quàm parùm mihi tunc oculi ad lachrymas simul & intuitum

tum suffecerint! Subibat animum, ad eam imaginem, Regem Regum, sanctissimum J E S U M, ad Caïpham militari audaciâ & pompâ delatum esse. Serio ac sæpe optabam, illius tunc salutem, vel meo sanguine depacisci. Milites quidem non *custodiam*, sed Regis (si placet) *tutelam* præ se ferebant. Solennia scilicet Jejunia, sacra Jejunia, quadruplici Concionatorum pulmone & anhelitu producta, hoc ipso in Templo indicta & peracta sunt, ipso totius sceleris Architecto præsentem & intuentem. Ita visum est Hypocritarum Principi & Protectori, non hominibus tantum, non Innocentissimo Regi, sed & Deo ipsi, suis etiam in Ædibus, propudiosè illudere. Ego diris illorum sacris interesse nolui: Grande aliquod flagitium machinari eos, mens ominosè prælagivit. Nec immeritò.

Postquam

Postquam enim per aliquot menses, patientissimam, sed sui semper memorem Majestatem ludibrio habuissent; & in propriis præsertim Palatiis (quod esset luculentius opprobrium) quantum in illis erat, exposuissent vilipendio; per subdolas & nefarias artes in Insulam *Vectem* pellicitur. Ibi mox ex professo, depositâ jam larvâ, carceribus includitur: Et, nè in piaculis immoremur singulis, tandem inde præsidio armatorum Westmonasterium cogitur; causam nempe de Capite dicturus coram Tribunali. Obstupe scite *Auditores*: Rex omnium quotquot sol vidit uspiam Sanctissimus, Justissimus, & Clementissimus, insimulatur Proditionis, Tyrannidis, & Homicidii; idque a Suis & apud suos subditos: & nè quid prodigioso sceleris deesset, Gentis totius Anglicanæ nomine

nomine intentanda ferebatur accusa-
tio. Hæc dum in apparatu sunt, rei
portentosæ fama huc appulit. Audio,
Percellor,

*Obstupui, steteruntque comæ, vox
faucibus hæsit:*

Et post noctem, si quam in vita aliam,
tristissimam & exsomnia penitus, po-
sterâ primùm luce aliquid actutum an-
nitendum statui. Dedi illicò pro virili
operam, ut quâ posset intercederet
hæc saltem Academia, aliàs quia non
dabatur, Publicâ Protestatione, Ob-
testatione, Supplicatione; tum apud
Ordines (ut dicebantur) Reipubli-
cæ; tum apud Magnum, quod unicè
dominabatur, Militare Concilium.
Quid voluerim, conceptis verbis exa-
ravi; Meipsum obtuli, imperterritum
ad omnia, expeditum Nuncium &

B

Acto-

Actorem. Hoc, si minus infandum
& execrandum molimen sisteret, certè
præsenti & futuro seculo testaretur,
Academiam hanc a tanta impietate &
immanitate abhorrere: Hoc nos de-
bere Deo, ei quam profitemur Reli-
gioni, Optimo Regi, Patriæ, Nobis-
metipsis denique. Ad hæc, *Auditores*,
omnia sedulam (ut dixi) dedi ope-
ram; sed proh dolor! proh pudor!
inanem operam: *Surdis cano.* Quæ
tunc erant apud nos tempora silendum
est. Processit itaque illud malorum
nostrorum omnium compendium, In-
nocentissimi Pientissimique *Principis*
detestanda & non interpellata, coram
Proditoribus de Proditione, coram
Tyrannis de Tyrannide, coram Ho-
micidis, Paricidis, de Homicidio,
causæ scilicet cognitio. Cognitio, *Au-*
ditores? O Cognitores perditè impu-
dentes!

dentes! O Tribunal sublimati scele-
 ris! En mastigia, qui cum fide omnem
 etiam frontem ejurârunt! En ad ludi-
 brium, Juris solennitatibus adorna-
 tum horrendum & tremendum faci-
 nus! En Majestatis, unâ & Justitiæ
 prostituta, constuprata, profanata &
 conculcata Sacra! Quid moror in a-
 bominandis ritibus? His Cognitori-
 bus, his Judicibus, quin potius his
 Carnificibus, ipsa Pietas & Innocen-
 tia, ipsa Majestas & Autoritas sum-
 ma, adjudicatur ex compacto infami
 Securis supplicio; & sacrum Deo &
 Imperio Caput, O triste vocabulum!
 quam horreo proferens? vocabulum,
 nullis eluendum lachrymis, nullo san-
 guine expiandum, DECOLLATUR.
 Uno illo ictu omnes trucidamur: Ipsa
 cum Rege Anglia occidit & expira-
 vit.

*Venit summa dies & ineluctabile
tempus*

*Dardaniæ; fuimus Troes, fuit Ilium
& ingens*

Gloria Teucrorum————

Summe Deus! cujus nutu & imperio
reguntur humana omnia: Tène hæc
videre & pati? At nos, nos meruimus,
Auditores: Nostra scelera armârunt
Regicidarum manus. Indulserat no-
bis Deus Opt. Max. Rempublicam
legibus fundatam ad incolumitatem,
perpetuitatem, fœlicitatem, saluberri-
mis: Ecclesiam Apostolicè orthodox-
am, splendidè florentem, & pulcherri-
mè ordinatam: Academias locupletis-
simè dotatas, & in omni literarum ge-
nere ad invidiam instructissimas: Hæc
omnia sub moderamine Principis Pru-
dentissimi, Æquissimi, & de Bono ma-
gis *publico*, quàm de suis aut *juribus* aut
com-

commodis, solliciti. Nos tædio pacis,
 & fœlicitatis nimiae fastidio laboravi-
 mus. Hinc Seditio irrupit in Rempu-
 blicam; Factio & Schismata in Eccle-
 siam; Partes in Academias; in omnes
 luxus, superbia, invidia, & avaritia; &
 supra omnia, supina Dei oblivio; mur-
 mura in Regem vicarium Dei; con-
 temptus sacrorum Ordinum, Mini-
 strorum Dei; proprii cujusque officii
 neglectus, & curiosa, superciliosa, in
 res alienas inquisitio. His malis irrita-
 tus Deus, passus est flagitiosissimorum
 hominum, omnia turbandi, omnia no-
 vandi cæstro percitorum, atra obtinere
 consilia; & Principem incomparabi-
 lem, maturum Cœlo, nobis ad vindi-
 ctam eripi; idque scelere suprâ quàm
 dici, quàm cogitari potest, prodigioso,
 barbaro, & ad id temporis per omne
 ævum inaudito, apud posteros ne fi-
 dem quidem habituro.

Hinc

Hinc debemur exteris, quâ patet
 Orbis, nationibus ludibrium, & æter-
 num opprobrium; nobismetipsis ter-
 rorem, & rerum omnium Chaos &
 confusionem. Ipsum Regalis muneris
 augustum nomen & sacrosancta au-
 thoritas aboletur. Regia posteritas
 (imprimis ex jure & merito legitimus
 & optandus Hæres) proscribitur, ab-
 juratur, aquâ & igni interdicitur, ulti-
 mo exitio (proh nefas!) destinatur.
 Regalia diripiuntur, distrahuntur, sub
 hasta veniunt. Palatia diruuntur, æ-
 quantur solo, aut (quod tetrius) dispa-
 res acquirunt dominos, & fiunt prodi-
 tionis præmia; sordidissimorum & sæ-
 vissimorum perduellium domicilia, la-
 tronum speluncæ, & ferarum lustra.

Nec hîc stetit miseriarum nostra-
 rum diluvium; Sed a sacro Capite, in
 membra sincera singula impetuosè de-
 fluxit;

fluxit; res omnes & personas, sacras,
profanas, publicas, privatas, nobiles,
ignobiles, torrentis instar, inundavit.
Non cuiquam dignitatis gradus, non
ordo, non fortunæ, non ipsa anima &
vita in tuto sunt. Omnia libidini ex-
posita, & sævo arbitrio, aut unius, aut
plurium, ex sæce plebis Tyrannorum:
Qui sæpe etiam inter se dissides &
adversi, parendi legem non servilem
modò & difficilem, sed & impossibilem
planè reddiderunt. Quis Vertumnus
versatilis adeò, & desultorius? Quis
Euripus tot incertis fluxibus & re-
fluxibus obnoxius, ac status instabilis
rerum Anglicarum? Quæ Syrtis, quæ
Scylla, quæ Charybdis tot famosa
naufragiis? Palinuro nostro de remone
decusso, & in mare præcipitato, quid
mirum si navis Anglica procellosis
acta tempestatibus, & sanguinolentis
sub-

submersa fluctibus, laceris velis, malō
fractâ, carinâ hiantē, ipsâ etiam spei
præcisâ anchorâ, ad novos indies sco-
pulos allisa naufragium patiatur? Ita
ut nos vectores naufragos ne ipsa qui-
dem jam videretur Salus salvare posse:
Ne unica ad enatandum superesse Ta-
bula. Actum est: Conclamatum est:
Ilicet: perimus.

Verum oh profunda Dei consilia!
oh misericordiarum abyssum! Cum
jam animum prorsus non de salute tan-
tum, sed & de spe salutis desponderet
Anglia; cum navis obruta planissimè
subsideret; Ecce derepentè, ex inspe-
rato, veluti Numinis exerto Brachio
subducitur carina in tranquillitatis
portum. Et quò magis miremur, citra
vel unius homuncionis sanguinem, se-
data hæc omnis tempestas est; navis
redintegrata; redierunt ex miraculo

(127)
Halcyonia. Deus, *Auditores*, Deus
nobis hæc fecit otia. Deus in Monte vi-
sus est: Deus, quò magis adhuc mire-
mini, Deus in Monacho: Monacho
Benedicto. Θεὸς ἀπὸ μοναχῶν. Ille, Ille
dicto citius tumida placavit æquora, col-
lectas fugavit nubes, & reduxit Solem.
Secundo Numine reduxit Secundum
CAROLUM, Divi Parentis imagi-
nem vivam, ex Phœnicis illius cineri-
bus Phœnicem alteram, alteram &
spirantem ΕΙΚΩΝΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗΝ.

Video vos, *Auditores Humanissimi*,
ad ipsum nomen Augustissimi jam
Reducis, jam Regnantis, jam Trium-
phantis CAROLI, erectiores in me
vultus attollere, & hilarioreꝝ oculos.
Imò attollite ad Cœlum animos;
Nam si quis unquam Rex de Cœlo
datus sit, singulari Numinis præsentis
gratiâ; illud in hoc nostro CAROLO,
C CAROLO

CAROLO tam Deo charo, tam nobis sospitali, non agnoscere, piaculum esset. In illius Natalibus, triginta abhinc annis, nova eluxit in coelo stella, claro die fulgens, dum solennes de hoc nato sibi filio gratias Deo Pater Pietissimus nuncuparet. Cujus rei ipse aderam oculatus testis. Quod etiam in ipso illius temporis articulo non ignobilis Poëta celebravit;

*Dum Rex Paulinas accessit gratia
ad aras,*

Emicuit medio lucida Stella die.

Postero die Sol ipse eclipsin patitur; Stellâ (quam dixi) adhuc præfulgente; Quasi tunc indicante, tunc spondente Coelo, Patris eclipsin non obstituram splendori Filii. Ut plurima taceam: Quid illud, *Auditores*? Cum copis ipsius multitudine non fortitudine ad
Vigor.

Vigorniam oppressis, Ipse ferè suorum
 solus invicto animo superesset, & so-
 lus a truculento hoste, jam omnia oc-
 cupante, maximâ indagine, ad necem
 sub mercede quæreretur; ita Deus
 eum tutatus est, & quasi in vola manûs
 sui abscondidit, ut spes, sedulitas, cru-
 delitas inimicorum eluderentur: Ipse
 tutus, reclusus, aliquandiu lateret; tutus
 tandem ac illibatus, veluti *mediis ela-*
psus Achivis, ad externos transmigraret:

— *Ducente Deo tela inter & hostes*
Expeditior, dant tela locum, flammæque
recedunt.

Cæcus est qui non videat CAROLUM
 nostrum, Dei ipsius dextrâ, ex decti-
 manis istis fluctibus & periculis ere-
 ptum; ut tandem Ipse extremum peri-
 ditanti Patriæ subveniret; & (quod
 hodie latissimum, gratissimum, & devotissi-

fini intuemur) glorioſe reſtauraret.
 Deo acceptum referri debet, quòd a ſuiſ
 is deſertus, & rebus omnibus deſtitutus,
 tot annis ab exteris cum ſumma reve-
 rentia, non ſine Virtutum admiratione,
 cultus ſit, & ſatis pro Maieſtate inſtru-
 ctus. Illud verò, quàm Dei unius di-
 gitum demonſtrat! quòd in ſuorum
 ingratitude & perfidia, tanta neces-
 ſitudo & aſſiduitas, tanta obligatio &
 humanitas eorum qui *diverſam* a no-
 bis *fidem* profitentur, ne minimum
 quidem illius a *Reformata Religione*
 ſollicitârint animum; aut ſincera ardor-
 em Pietatis delibaverint. Quid me-
 morem alia diviniſſimarum virtutum,
 in tenera illa ætate, coelitus impreſſa ex-
 preſſiſſima veſtigia, Prudentiam, Ju-
 ſtitiam, Fortitudinem, & Temperan-
 tiam? Quas dotes, hæreditario etiam
 jure a Patre ita poſſidet, ut ego eas de
 hinc

hinc *Regias* Virtutes nuncupandas
 censeam, aut *Carolinas* potius; non
 (prout hactenus cluunt) *Cardinales*.
 Cum verò Patientiam ipsius (in tot,
 tantis, tam diutinis, rebus omne genus
 adversissimis, invictissimam Patienti-
 am) cum effusissimam in omnes Cha-
 ritatem, cum in infensissimos, hostes
 profligatissimos, miraculum Clemen-
 tiæ, cum, inquam, virtutes hasce purè
 putè Christianas contemplor, quæ
 unum Christum spirant & pectus E-
 vangelicum, temperare mihi nequeo,
 quin te prædicem verè beatam Britan-
 niam, Insulas hasce verè Fortunatas,
 sub illo Principe, cujus omnis hactenus
 vita est ipsa *Christianissimarum* Virtu-
 tum regula: Ut vel eo titulo Rex
 etiam Galliæ audire mereatur, quòd
 haud dubiè sit *Christianissimus*. Credi-
 bile est, summum sapientissimūque
 Numen de industria

tot volvere casus
Insignem hunc pietate virum, tot
adire labores

vel eo nomine permisisse, ut in hoc uno Principe omnigenæ virtutis ostentaret exemplar, & seculi deplorati mores ad illius normam refingeret & reformaret.

In uno itaque CAROLO nostro, divinitus designato, conservato, adornato, restituto, omnium hodie foelicitati, in *Amplissimo* hoc totius Gentis *Theatro*, devotissimè gratulamur. Gratulamur Reipublicæ, in CAROLO restitutas leges, incolumitatem, pacem: Gratulamur Ecclesiæ, in CAROLO restitutam pietatem, puritatem, ordinem, & honorem: Gratulamur Academicis, in CAROLO restitutas Artes, Scientias, scientiarum ornamenta

(23)
menta pariter ac subsidia. Quod no-
bis nuperrimè *Cantabrigiensibus* *Sacra*
Majestas coram attestata est, & verbo
Principis obsignavit. Quæ proinde
inpræsentiarum agimus Comitia,
Auditores, non nisi CAROLI unius
fulgent nomine; Illius, sub Christo,
auspiciis hodierna meretur *Theologia*:
Sub illius vexillo militant *Camæna* no-
stræ: Sub illius clypeo securi delitesci-
mus. Dextram Serenissimæ Majesta-
tis humillimè exosculamur; Ad illius
Potestatis pedes prostratissimi devolvi-
mur. Verbo omnia, ut tandem ter-
minetur Oratio; *Currum triumphalem*
CAROLI ovantes sequimur. Pu-
blica famulantium Musarum accla-
matio est, BENEDICATUR DEUS,
VIVAT REX, & REGNET
CAROLUS.

Summe

Summe Deus! ad consummate faci-
 citatis apicem id unum superest, ut quæ
 nobis CAROLUM dedisti cœlitum
 eundum nobis diutissime conserues &
 tuearis diuinitus: Et de cuius Scepto
 & Imperio tantoperè gloriamur, ejus
 Virtutes seriò & sedulò imitemur.

CAROLUS